

عنوان مقاله:

بررسی وضعیت بیابان زایی با استفاده از مدل ایرانی ارزیابی پتانسیل بیابان زایی (مطالعه موردی: دشت گندمان، قصر شیرین)

محل انتشار:

جغرافیا و پایداری محیط، دوره 7، شماره 1 (سال: 1396)

تعداد صفحات اصل مقاله: 14

نویسندگان:

کامران حقگو - کارشناس ارشد بیابان زدایی، دانشگاه ایلام، ایلام، ایران

نورالدین رستمی - استادیار مرتع و آبخیزداری، دانشگاه ایلام، ایلام، ایران

مسیب حشمتی - استادیار مرتع و آبخیزداری، مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی، کرمانشاه، ایران

مرزبان فرامرزی - استادیار مرتع و آبخیزداری، دانشگاه ایلام، ایلام، ایران

خلاصه مقاله:

در حال حاضر بیابان زایی به عنوان یک معضل، گریبان بسیاری از کشورهای جهان از جمله ایران را گرفته است. این مشکل، نه تنها در نواحی خشک و نیمه خشک، بلکه در بخش هایی از مناطق نیمه مرطوب نیز دیده می شود. بیابان زایی مشتمل بر فرآیندهایی است که هم زائیده عوامل طبیعی و هم نتیجه فعالیت های غیراصولی انسانی است؛ بنابراین، شناخت معیارها و شاخص های ارائه یک مدل برای نشان دادن شدت بیابان زایی و تعیین عوامل موثر برای جلوگیری از بیابان زایی، ضروری است. هدف از پژوهش حاضر، بررسی پتانسیل بیابان زایی در دشت گندمان شهرستان قصر شیرین با استفاده از مدل ایرانی ارزیابی پتانسیل بیابان زایی است. با توجه به شرایط منطقه، از سه معیار اقلیم، آب، زمین شناسی و ژئومورفولوژی و ۱۱ شاخص برای تهیه نقشه پتانسیل بیابان زایی استفاده شد. در مرحله بعد، شاخص های هر معیار در هر واحد کاری مورد ارزیابی و وزن دهی قرار گرفت. با بررسی میانگین هندسی شاخص ها و بهره گیری از فن جی. آی. اس، نقشه های مربوط به وضعیت هر معیار تهیه و در انتها از میانگین هندسی معیارها، نقشه نهایی پتانسیل بیابان زایی منطقه تهیه گردید. نتایج این پژوهش نشان داد که منطقه مورد مطالعه از لحاظ شدت بیابان زایی در سه کلاس ناچیز (۳۸/۵٪)، متوسط (۵۳/۷۲٪) و شدید (۸/۲۲٪) قرار می گیرد. ارزیابی ارزش عددی معیارهای مورد بررسی نشان می دهد که موثرترین شاخص های بیابان زایی منطقه به ترتیب اهمیت، افت آب های زیرزمینی، حساسیت سازند زمین شناسی و هدایت الکتریکی هستند و در مقابل، نسبت جذب سدیم و کلر خاک کمترین اثر را داشتند. متوسط وزنی پتانسیل بیابان زایی در کل منطقه مورد بررسی ۵۳/۷۲٪ بود که در کلاس بیابان زایی متوسط قرار می گیرد.

کلمات کلیدی:

شاخص های بیابان زایی، معیارهای بیابان زایی، مدل ایرانی ارزیابی پتانسیل بیابان زایی، دشت گندمان، ایران

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1410459>

